FIL-PRIM’AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-{img]a, 30 ta’ Novembru, 2001

Kaw\a Numru: 47
~itazz. Nru. 894/00JRM

L-Avukat Dottor Hugh **PERALTA**, b]ala mandatarju spe`jali tas-so`jeta’ estera “*Gebr. Rabelink Internationale Expediteurs B.V.*” tal-Olanda

vs

UNISPEED SHIPPING & FORWARDING LIMITED

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fl-10 ta’ Mejju, 2000, li bih l-attur *nomine* ippremetta:

Illi s-so`jeta’ attri`i tipprovdi servizzi ta’ trasport ta’ merkanzija u “freight forwarding”;

Illi s-so`jeta' attri`i u s-so`jeta' konvenuta kienu jikkollabraw flimkien fil-qasam ta' trasport ta' merkanzija u "frieght forwarding" inter alia bejn Malta u l-Olanda;

Illi s-so`jeta' konvenuta hija debitri`i ta' l-attur nomine fl-ammont ta' wie]ed u tletin elf, mitejn u tnax Deutsche Marks u tlieta u sittin pfennig (DEM31212.63) ekwivalenti g]al `irka sitt elef, seba' mija u tmienja u sittin liri Maltin (Lm6768) liema somma tirrapprezenta l-]las dovut lill-attur nomine g]al diversi servizzi resi mill-attur nomine fil-qasam ta' trasport ta' merkanzija u "freight forwarding" u dan kif jidher mill-anness "statement of account" li juri l-import ta' diversi fatturi li g]andhom ma t]allsux (Dokument "A");

Illi g]alkemm mitluba diversi drabi sabiex t]allas il-bilanc hawn fuq imsemmi, u minkejja li l-istess rapprezentanti tas-so`jeta' konvenuta kienu weg]du l-pagament ta' l-ammonti dovuti minnhom, is-so`jeta' konvenuta baqg]et inadempjenti;

G]alhekk l-attur nomine talab lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex g]ar-ragunijiet premessi:

1. Tiddikjara u tidde`iedi li s-so`jeta' konvenuta hija debitri`i fil-konfront ta' l-attur nomine fis-somma ta' wie]ed u tletin elf, mitejn u tnax Deutsche Marks u tlieta u sittin pfennig (DEM31212.63) ekwivalenti g]al `irka sitt elef, seba' mija u tmienja u sittin liri maltin (Lm6768) jew somma o]ra verjuri dovuti g]ar-ragunijiet hawn fuq imsemmija u skond l-istess statement of account hawn fuq imsemmi; u

2. Tikkundanna lis-so`jeta' konvenuta t]allas lill-istess attur nomine is-somma ta' wie]ed u tletin elf, mitejn u tnax Deutsche Marks u tlieta u sittin pfennig (DEM31212.63) ekwivlaenti g]al `irka sitt elef, seba' mija u tmienja u sittin

liri maltin (Lm6768) jew somma o]ra verjuri skond kif stabbilita fit-talba pre`edenti;

Bl-img]ax legali mid-data ta' kull fattura sal-gurnata tal-pagament effettiv u bl-ispejjez, ilkoll kontra s-so`jeta' konvenuta li r-rapprezentanti tag]ha huma minn issa ingunti g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-istess attur *nomine*, flimkien ma\-\ew[dokumenti mehmu\in mag]ha;

Rat in-Nota mressqa mill-kumpannija m]arrka fl-14 ta' Frar, 2001, li biha e``epiet:

1. Illi l-attur nomine, qabel xejn, irid jipprova l-mandat tieg]u abbazi ta' liema intavola l-kaw\a odjerna;

2. Illi, ming]ajr pregudizzju g]as-suespost, in linea preliminari, in-notifika kif mag]mulha mis-so`jeta' attri`i hija nulla u bla effett, stante illi l-artiklu invokat g]at-talba ta' notifika, ossija 187 (3) tirrigwarda persuni fizi`i, filwaqt illi s-so`jeta' konvenuta hija korp li g]andha personalita guridika distinta' u g]alhekk in-notifika kellha ssir ai termini tal-artikolu 187 (4) tal-Kap 12, li tipprovdi disposizzjonijiet ferm differenti minn dak tal-artikolu 187 (3);

3. Illi, ming]ajr pregudizzju g]as-suespost, l-azzjoni intavolata mill-attur nomine hija preskritta ai termini tal-artikolu 544 (a) tal-Kap 13 tal-Li[ijiet ta' Malta, liema artikoli jipprefiggi periodu prekrittiv b'effetti ta' dekadenza ta' tnax-il xahar mit-tmiem tal-vjagg;

4. Illi, ming]ajr pregudizzju g]as-suespost, is-somma mitluba mill-attur nomine jew parti minnha, [iet pa`juta ma' diversi sommom o]ra dovuti mill-attur nomine lis-so`jeta' konvenuta g]all-servizzi minna rezi lilha, kif ukoll g]al danni rizultanti minn azzjonijiet unilaterali tal-istess attur nomine, kif jirrizulta aktar dettaljatment waqt il pro`ediment tal-kaw\a;

5. Salv e``ezzjonijiet o]ra;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa un-Nota tax-Xiehda tal-kumpannija m]arrka;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a, b'mod partikolari r-Rikors imressaq mill-attur *nomine* fl-1 ta' Novembru, 2000[1], u d-Degriet dwaru mog]ti minn din il-Qorti (diversament presjeduta) fit-2 ta' Novembru, 2000[2], u kif ukoll in-Nota mressqa mill-attur *nomine* fit-23 ta' Mejju, 2001, flimkien mad-Dokument mehmu\ mag]ha[3];

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar it-tieni u t-tielet e``ezzjonijiet tal-kumpannija m]arrka;

Rat id-Degrieti tag]ha tat-22 ta' Mejju, 2001, 5 ta' Lulju, 2001, 24 ta' Settembru, 2001, u 28 ta' Settembru, 2001, li bihom]alliet il-kaw\a g]ad-de`i\joni dwar l-imsemmija \ew[e``ezzjonijiet preliminari;

Ikkunsidrat:

Illi \-\ew[e``ezzjonijiet ta]t e\ami huma (a) in-nullita' tan-notifika tal-atti tal-kaw\a lill-kumpannija m]arrka u (b) l-preskrizzjoni tal-azzjoni attri`i;

[1] Pa[. 19 tal-pro`ess;
[2] Pa[. 20 tal-pro`ess;
[3] Pa[. 32-3 tal-pro`ess.

Illi dwar l-e``ezzjoni tan-nullita' tan-notifika, il-kumpannija m]arrka tqieg]ed l-argument tag]ha fuq dak li jing]ad fid-Degriet tat-2 ta' Novembru, 2000, fuq imsemmi fejn il-Qorti laqg]et it-talba tal-attur *nomine* u ordnat in-notifika ta`-~itazzjoni u l-Avvi\ tas-Smig] bil-pubblikazzjoni u l-affissjoni skond l-artikolu 187(3) tal-Kapitolu 12;

Illi l-kumpannija m]arrka tg]id li l-artikolu 187(3) japplika g]al notifiki lil persuni fi\i`i u mhux g]al korpi b'personalita' [uridika u g]alhekk, id-Degriet tat-2 ta' Novembru, 2000, ma seta' qatt jag]mel stat fil-konfront tag]ha u kull tentativ ta' notifika mag]mul ta]t dak is-subartikolu huwa difettu\. Hija \\id tg]id li l-artikolu li jirregola n-notifika ta' korp b]alha huwa l-artikolu 187(4) tal-Kap 12;

Illi wie]ed irid jara safejn dan ir-ra[unament huwa mist]oqq u jekk dan inissilx in-nullita' tan-notifika li eventwalment saret lill-kumpannija e``ipjenti;

Illi filwaqt li l-Qorti taqbel mal-kumpannija m]arrka li l-le[islatur fassal regoli differenti dwar in-notifika ta' atti [udizzjarji skond jekk il-persuna li g]andha ti[i notifikata hijiex persuna fi\ika jew korp b'personalita' [uridika, ma taqbilx li, fi`-`irkostanzi tal-ka\, in-notifika ordnata mill-Qorti kienet barra minn lokha. Huwa minnu li l-li[i tipprovdi dwar notifika ta' kumpannija jew korp ie]or li jixbahha fl-artikolu 187(4), imma d-Degriet in kwestjoni tqanqal wara li kien sar tentativ ta' notifika "normali" u irri\ulta li dan ma sewa g]al xejn[4]. Il-li[i tqis x'g]andu jsir biex, f'ka\ b]al dan meta n-notifika ma tkunx saret, il-persuna m]arrka ti[i notifikata bl-affissjoni u l-pubblikazzjoni, u huwa sewwasew dak li l-Qorti ordnat bid-Degriet tag]ha tat-2 ta' Novembru, 2000. Jekk stess, kien l-artikolu 187(5) li l-kumpannija m]arrka messha invokat u mhux l-artikolu 187(4);

Illi wie]ed irid iqis jekk it-tismija ta' disposizzjoni mhux pre`i\a ta' l-li[i fi provvediment mog]ti minn qorti hijiex element li

[4] Ara r-riferta f'pa[. 14 *tergo* tal-pro`ess.

jinvalida l-istess provvediment. Fil-fehma tag]ha, il-Qorti ma ta]sibx li dan huwa l-ka\, g]aliex provvediment jiswa skond kemm huwa `ar f'dak li qieg]ed jidde`iedi. Jekk qorti tag]ti ordni u fih issemmi artikolu tal-li[i minflok ie]or, dak l-ordni jg]odd u jorbot xorta wa]da, sakemm l-artikolu msemmi ma jkunx jipprovdi essenzjalment kontra dak li jing]ad fl-ordni. Dan jing]ad g]aliex it-tismija ta' dispo\izzjonijiet tal-li[i m'hijiex obbligatorja u lanqas essenzjali g]all-effika`ja tal-provvediment, i\da hija utli u ma]suba biex titfa' dawl fuq dak li l-Qorti tkun trid li ji[i mwettaq;

Illi, mbag]ad, wie]ed irid iqis li bejn il-provvediment applikabbli g]an-notifika ta' persuna fi\ika u dak applikabbli g]al korp b'personalita' [uridika m'hemmx differenza kbira. It-tnejn li huma jfissru, tista' tg]id fl-istess kliem, x'g]andu jsir fil-ka\ il-wie]ed u l-ie]or. Illi biex isa]]a] il-fehma tal-Qorti dwar dan kollu, l-atti ta' din il-kaw\a juru li dak li sar biex twettqet in-notifika tal-kumpannija m]arrka kien g]al kollox jaqbel ma' dak li tipprovdi l-li[i li g]andu jsir, daqslikieku d-degriet kien jirreferi g]as-subartikolu (5) tal-artikolu 187 minflok g]as-subartikolu (3) tieg]u. Dan, fil-fehma tal-Qorti, jixhed kemm kien `ar l-ordni tal-Qorti f'dak id-Degriet;

Illi fl-a]]arnett, g]andu jing]ad li meta wie]ed iressaq e``ezzjoni tan-nullita' ta' notifika, irid juri xi ]sara jkun [arrab min]abba dik l-allegata nullita'. G]add ta' drabi s-siwi ta' e``ezzjoni b]al din titnissel fil-qafas ta' nuqqas ta' tressiq f'waqtu ta' att [udizzjarju importanti minn min jidher li jkun [ie notifikat u li, fil-fatt, ma jkunx tassew [ie hekk notifikat. Hemm bosta e\empji ta' dan f'ka\ijiet fejn l-im]arrek ikun jidher li waqa' kontuma`i, sewwasew g]aliex in-notifika ma tkunx regolari. F'dak il-ka\, huwa me]tie[ li l-Qorti tqis li tifli s-siwi tal-apparenti notifika, g]aliex il-pre[udizzju li [[arrab il-parti jkun wie]ed li j]alli konsegwenzi serji fuq is-sehem tag]ha fil-kaw\a u jolqot bis-s]i] il-prin`ipju fondamentali tas-smig] xieraq;

Illi fil-ka\ li g]andha quddiemha, il-Qorti ma tistax tara kif il-kumpannija m]arrka tista' ting]ad li b'xi mod [arrbet xi pre[udizzju fil-pro`ess tan-notifika tag]ha bl-att ta`-`itazzjoni u

bl-avvi\ tas-smig]. Mhux hekk biss, imma kienet f'qag]da li sa]ansitra tressaq l-e``ezzjonijiet tag]ha u bir-ra[un tqis in-Nota tal-E``ezzjonijiet b]ala wa]da valida. Kieku kien minnu li n-notifika hija nulla g]ax imnissla minn att null, nulla wkoll kienet tkun in-Nota tal-E``ezzjonijiet[5] imressqa minnha stess;

Illi, g]alhekk, il-Qorti ssib li l-ewwel e``ezzjoni tal-kumpannija m]arrka mhix mist]oqqa u qeg]da ti[i mwarrba;

Illi dwar l-e``ezzjoni tal-preskrizzjoni tal-azzjoni attri`i, il-kumpannija m]arrka tg]id li qeg]da ssejjes l-e``ezzjoni tag]ha fuq dak li jg]id l-artikolu 544(a) tal-Kapitlu 13 tal-Li[ijiet ta' Malta li jistabilixxi li l-azzjoni g]al kull]las ta' nol taqa' bil-preskrizzjoni ta' sena wara li jintemm il-vja[[;

Illi l-kumpannija m]arrka tg]id li l-a]]ar vja[[li dwaru l-attur *nomine* qieg]ed jitlob il-]las imur i\jed 'il bog]od minn sena qabel ma nfet]et il-kaw\a. Min-na]a tieg]u, l-attur *nomine* jg]id li din il-kaw\a mhix wa]da g]al]las ta' nol sempli`i, i\da ta' ]las ta' bilan` dovut lilu minn kuntratt ta' kont kurrent bejnu u l-kumpannija m]arrka;

Illi f'dan il-waqt ikun xieraq li, min]abba n-nuqqas ta' qbil fil-po\izzjonijiet me]uda mill-partijiet dwar in-natura tal-kaw\a, wie]ed jara x'qieg]ed jitlob sewwasew l-attur *nomine*. Sa mit-tieni premessa, l-attur *nomine* jg]id li bejn il-kumpannija rappresentata minnu u dik im]arrka, kien hemm, g]al xi \mien, kollaborazzjoni fil-qasam ta' trasport ta' merkanzija u *freight forwarding* u, fil-premessa ta' warajha, j\id jg]id li l-ammont mitlub fi`-`itazzjoni tirrappre\enta l-]las lilu dovut minnha g]al diversi servizzi resi mill-attur *nomine* fil-qasam ta' trasport ta' merkanzija u *freight forwarding*. Rabat ukoll il-prospett mehmu\ mad-Dikjarazzjoni ma]lufa ma' dawn is-servizzi. Imkien ma jing]ad li kien hemm bejn il-partijiet kuntratt ta' kont kurrent, filwaqt li l-imsemmi prospett ma jag]tix]jiel li kienu qeg]din isiru rimessi re`ipro`i bejn il-partijiet, g]aliex, g]all-kuntrarju, dak id-dokument juri li l-partiti ta' nol kienu qeg]din jakkumulaw ming]ajr ma l-kumpannija

[5] Ara art. 98 tal-Kap 12

m]arrka twettaq rimessi ta' `erta konsistenza, g]ajr xi pagament akkont sporadiku;

Illi, fid-dawl ta' dan kollu, il-Qorti ma tista' ssib imkien li kien tassew je\isti kuntratt ta' kont kurrent bejn il-partijiet, u g]alhekk, minn dak li g]andha quddiemha l-Qorti fl-atti tal-pro`ess, l-azzjoni tag]ha hija wa]da g]al]las ta' nollijiet;

Illi f'dan ir-rigward, irid jing]ad li kemm bil-li[i[6] u kif ukoll kif imfisser mill-Qrati f'g]add ta' de`i\jonijiet[7] (tne]]i xi e``ezzjonijiet[8]), i\-\mien imsemmi fl-artikolu 544 huwa wie]ed ta' dekadenza u mhux ta' preskrizzjoni, u b'effett t'hekk, l-ebda att [udizzjarju ma jservi biex itawwal dak i\-\mien jew jinterrompi l-mixja tieg]u;

Illi, madankollu, dan jista' jkun biss punt akkademiku, g]aliex ukoll kieku wie]ed kellu jqis i\-\mien imsemmi fl-artikolu 544 b]ala wie]ed ta' preskrizzjoni, ma n[ieb xejn quddiem din il-Qorti li juri li l-kumpannija m]arrka, b'g]emilha, kisret dak i\-\mien jew issospendietu[9];

Illi, fil-fatt, jekk wie]ed iqis li l-a]]ar partita murija fil-prospett Dok "A" wie]ed g]andu jsib li din tirreferi g]al Lulju tal-1998, dan il-fatt jixhed li l-a]]ar servizz li tieg]u qieg]ed jintalab il-]las se]] i\jed minn tnax-il (12) xahar qabel tressqet il-kaw\a pre\enti. Wie]ed ikollu jg]id, g]alhekk, li \-\mien utli biex l-attur *nomine* jressaq il-pretensjonijiet tieg]u kontra l-kumpannija m]arrka g]addew, kemm jekk dak it-terminu huwa wie]ed preskrittiv u kif ukoll jekk huwa wie]ed ta' dekadenza, g]aliex ma ntweriex lanqas li kien hemm xi att [udizzjarju li tressaq mill-kumpannija attri`i kontra l-kumpannija m]arrka minn mindu ntemmu s-servizzi sa ma nfet]et il-kaw\a[10];

---

[6] Art 541 tal-Kap 13;

[7] Ara, per e\empju, Kumm. **17.6.1946** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Gasan noe vs Scanlan noe*** (Kollez. Vol: **XXXII.iii.555**) u App. Kumm. **27.12.1991** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Grima noe vs Mifsud noe*** (Kollez. Vol: **LXXV.ii.648**);

[8] Ara, per e\empju, s-sentenza Kumm. **5.10.1954** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Caruana vs Mifsud*** (Kollez. Vol: **XXXVIII.iii.**678) imsemmija b'approvazzjoni f'Kumm. MB **3.5.1990** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Sammut noe vs Bianchi et noe*** fejn jing]ad li z-\mien huwa wie]ed preskrittiv.

[9] B'xi mod ma]sub ta]t l-artikoli 2125, 2133 jew 2134 tal-Kap 16;

[10] G]all-finijiet tal-art. 2131 tal-Kap 16.

Illi, g]alhekk, il-Qorti hija tal-fehma li din l-e``ezzjoni tal-kumpannija m]arrka tidher imsejsa sewwa fil-fatt u l-li[i u g]alhekk jist]oqqilha tintlaqa';

G]al dawn ir-ra[unijiet il-Qorti qeg]da taqta' u tidde`iedi billi:

Ti`]ad l-e``ezzjoni tan-nullita' mressqa mill-kumpannija m]arrka;

Tilqa' l-e``ezzjoni tal-preskrizzjoni mressqa mill-istess kumpannija m]arrka; u

Ti`]ad it-talbiet tal-attur *nomine* bl-ispejje\ kontra tieg]u.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
30 ta' Novembru, 2001

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
30 ta' Novembru, 2001